

Kazus 289

(M.W.) Właściciel winnicy Paulus zobowiązał się dostarczyć prowadzącemu gospodarstwu Marcusowi 100 galonów wina na trwające cztery dni Bachanalia. Strony umówiły się, że za jeden galon Marcus zapłaci 20 sestercji. Stypulacyjnie zastrzeżono także karę umowną w wysokości 400 sestercji na wypadek niewywiązania się Paulusa z zobowiązania. W pierwszym dniu święta Paulus dostarczył jedynie 25 galonów, a w następnym po 5. Marcus czerpał zysk ze sprzedaży jednego galonu w wysokości 30 sestercji. Po zakończeniu uroczystości Marcus postanowił wnieść skargę przeciwko Paulusowi o zapłatę kary umownej oraz szkody w kwocie całego utraconego zysku, jaki mogła mu przynieść sprzedaż całości zamówionego wina. Paulus z kolei stwierdził, że z uwagi na to, że wykonał on zobowiązanie w części, kara umowna nie zapada, więc powinien zapłacić jedynie kwotę odszkodowania.

- *O co może skarżyć Marcus Paulusa i czy fakt, że ten ostatni częściowo swe zobowiązanie wykonał będzie miał znaczenie dla wysokości jego zasądzenia?*

Kazus 290

(P.Ś.-W.) Scypion przekazał Juliusowi 300 sestercji tytułem pożyczki. Strony zastrzegły w drodze stypulacji karę umowną (wysokości 50 sestercji) na wypadek niespełnienia w terminie świadczenia przez Juliusa. Termin zwrotu kwoty pożyczki ustalono na dzień idów marcowych. Gdy nadszedł ów dzień, Julius oczywiście nie świadczył. Scypion zażądał więc zapłaty i kwoty pożyczki, i kary pieniężnej. Julius, który akurat odziedziczył 300 sestercji, chce zapłacić tylko tyle, jako zwrot pożyczki.

- *Oceń racje stron.*

Kazus 291

(P.Ś.-W.) Neratius przyrzekł stypulacyjnie wobec Gaiusa, że będzie świadczył Gneiusowi 150 sestercji. Także stypulacyjnie obiecał, że zapłaci Gaiusowi karę umowną w wysokości 100 sestercji, jeśli nie wy-

kona świadczenia dla Gneiusa. Pomimo przyrzeczeń, Neratius nie świadczył.

- *Czy Gneius i Gaius mogą żądać pieniędzy od Neratiusa?*

Kazus 292

(M.A.) Stichus był osiemnastoletnim synem rodziny ze skłonnością do gier hazardowych. Po kilku przegranych zakładach wpadł w duże kłopoty finansowe. Postanowił więc zaciągnąć pożyczkę. Żaden ze znajomych nie chciał jednak pożyczyć mu pieniędzy ze względu na jego fatalną reputację. W końcu Xylofus zgodził się udzielić Stichusowi pożyczki w wysokości 180 sestercji na pół roku. Strony stypulowały karę umowną w wysokości 200 sestercji, na wypadek gdyby Stichus nie wykonał zobowiązania. Minęło pół roku. Xylofus nie wezwał Stichusa do świadczenia, więc Stichus nie świadczył. Po upływie kolejnego miesiąca Xylofus wezwał Stichusa do zapłaty kwoty pożyczkowej wraz z odsetkami kapitalowymi i odsetkami za zwłokę. Stichus odmówił. Xylofus zażądał więc kary umownej. Stichus odmówił po raz kolejny, twierdząc, że zastrzeżenie kary umownej jest nieważne, ponieważ nie ustalili terminu jej płatności, a jedynie termin płatności pożyczki.

- *Czy działania i argumenty Stichusa są właściwe?*

Kazus 293

(M.A.) Przedsiębiorca Cornelius pożyczył przewoźnikowi Pelagiusowi 800 sestercji na 1 rok. Strony zastrzegły odsetki kapitalowe, ale nie określiły ich wysokości. Według lokalnego prawa, odsetki wynosić miały 5% rocznie. Po roku Cornelius wezwał Pelagiusa do zapłaty. Pelagius, który wówczas wpadł w duże kłopoty finansowe, poprosił Corneliusa o przedłużenie pożyczki na kolejny rok. Po upływie tego kolejnego roku Cornelius zażądał od Pelagiusa zapłaty 882 sestercji. Pelagius odmawia. Twierdzi, że Cornelius należy do poważanych i godnych zaufania osób, a więc powinien pobierać odsetki w wysokości 4% rocznie, co policzone prawidłowo da nam wyznik 864 sestercji.

- *Oceń, która ze stron ma rację, biorąc pod uwagę, że rzecz ma miejsce za panowania Justyniana.*